

TARIMSAL ÜRETİMİN FİNANSMANINA YÖNELİK SÜBVANSİYONLU (FAİZ İNDİRİMLİ) OLARAK KULLANDIRIMI YAYGIN OLAN SIFIR FAİZLİ KREDİLERİN MÜŞTERİLERE OLAN MALİYETİNİN TESPİTİ

DETERMINING THE MINIMUM COST TO CUSTOMERS OF SUBSIDIZED (DISCOUNTED INTEREST) AND INTEREST-FREE LOANS FOR AGRICULTURAL PRODUCTION

Eray BAYSA*

Mehmet CİHANGİR**

Öz

Tarımsal üretim faaliyetinde bulunan gerçek veya tüzel kişi müşterilere tarımsal üretimin finansmanına yönelik olarak T.C. Ziraat Bankası A.ř. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Kararlar ve Uygulama Esasları Tebliği her yıl resmi gazetede yayımlanmaktadır. Gerçek ve tüzel kişi müşterilere, Cumhurbaşkanı Kararı ve Uygulama Tebliği ile birlikte ayrıca belirlenecek olan teknik kriterlerin sağlanması halinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından tarımın finansmanına yönelik sübvansiyonlu (faiz indirimli) kredi imkanı sağlanmaktadır. Söz konusu sübvansiyonlu krediler tarımsal üretimin konusuna ve kredi limitlerine göre belli bir oranda olabileceği gibi sıfır faizli de olmaktadır. Özellikle sıfır faizli sübvansiyonlu tarımsal krediler üreticilere çekici gelmekte ve bu kredilerden yararlanma yoluna gitmektedirler. Ancak bankalar, bireysel ve ticari kredi işlemlerinde olduğu gibi sübvansiyonlu tarımsal kredilerde de vermiş oldukları hizmetler karşılığında müşterilerinden bankacılık hizmetleri ücret ve komisyon tarifelerine göre bir takım ücretler tahsil etmektedir. Bu çalışmada da Ziraat Bankası tarafından, tarımsal üretimin finansmanına yönelik sübvansiyonlu (faiz indirimli) olarak kullandırımı yaygın olan (özellikle sıfır faizli) krediler teorik olarak incelenmiş ve kredi kullanım koşullarına (teminat yapısına) bağlı olarak ödenecek ücret ve komisyonlara göre müşterilere maliyetinin çeşitli varsayımlar altında minimum ne kadar olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

* Öğr. Gör., Cumhuriyet Üniversitesi, Koyulhisar Meslek Yüksekokulu, Sosyal Güvenlik Programı, ebaysa@cumhuriyet.edu.tr/eraybaysa@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0810-0738

** Prof. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, e-mail: cihangir@osmaniye.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3375-6408

Anahtar Kelimeler: Tarımsal Kredi, Sübvansiyonlu Kredi, Sıfır Faizli Kredi, TARSİM

Jel Kodları: D14, D18, E43, G21, G22, G28

Abstract

The Communiqué on the Decisions and Implementation Principles in Respect of Making Low-interest Investment and Business Loans for Agricultural Production provided by Turkish Republic Ziraat Bank Inc. and the Agricultural Credit Cooperatives in order to finance agricultural production by natural or legal persons engaged in agricultural production activities is published in the Official Gazette every year. The Ministry of Treasury and Finance provides subsidized (discounted interest) loans to customers to finance their agricultural production, provided that the technical criteria, which are determined separately based on the Decrees of the President and the Implementing Communiqué, are met. These subsidized loans can be introduced with a fixed interest rate or a zero interest rate, depending on the type of agricultural production and credit limits. Subsidized interest-free agricultural loans appeal to agricultural producers, whereby they are willing to benefit from these loans. However, banks collect various fees from their customers in return for the services they provide during the allocation of subsidized agricultural loans depending on their banking service charges and the commission tariffs applied, similar to in retail and commercial loan transactions. In this regard, this study theoretically examined the allocation by Ziraat Bank of subsidized (discounted interest) and interest-free loans, which are widely used to finance agricultural production, and attempted to determine the minimum cost to customers under various assumptions according to the fees and commissions to be paid and depending on the credit usage conditions (collateral structure).

Keywords: Agricultural Loan, Subsidized Loan, Interest-Free Loan, TARSİM

Jel Codes: D14, D18, E43, G21, G22, G28

Giriş

Bireyler ve ticari işletmeler, yaşamlarını idame ettirebilmeleri için, belirli dönemlerde ilave fon kaynaklarına ihtiyaç duyabilmektedirler. Gerçek veya tüzel kişiler tarafından ihtiyaç duyulan bu fonlar çoğunlukla özel veya kamu bankalarından kredi yoluyla sağlanmaktadır. Bu durum tarımsal üretim faaliyetinde bulunan gerçek veya tüzel kişiler için de söz konusudur. Ancak tarımsal segmentte faaliyette bulunan kişiler fon ihtiyacını çoğunlukla T.C. Ziraat Bankası A.Ş. veya Tarım Kredi Kooperatiflerinden sağlamaktadırlar. Bunun nedeni tarımsal üretime dair düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullandırılması yetkisinin kamu otoritelerince sadece T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerine verilmiş olmasıdır. Bu kurumlar aracılığıyla tarımsal üreticilerin hizmetine sunulan sübvansiyonlu krediler tarımsal üretimin konusuna ve kredi limitlerine göre belli bir oranda olabileceği gibi sıfır faizli de olabilmektedir. Özellikle sıfır faizli olarak adlandırılan krediler tarımsal müşterilere cazip gelmekte ve ihtiyaç olmaması halinde bile kullanım yoluna gidilmektedir. Fakat bireysel ve ticari kredi işlemlerinde olduğu gibi sübvansiyonlu tarımsal kredi türlerinde de verilen hizmetler karşılığında çeşitli bankacılık hizmetleri ücret ve komisyonları müşteriye yüklenmektedir. Bu çalışmada günümüzde T.C. Ziraat Bankası A.Ş. tarafından yaygın bir şekilde kullandırılma sahip olan özellikle sıfır faizli sübvansiyonlu tarımsal kredilerin, kredinin teminat yapısına bağlı olarak müşterilerden tahsil edilecek olan bankacılık hizmetleri ücret ve komisyonlarının kredi kullananlara maliyetinin çeşitli varsayımlar altında minimum ne kadar olduğu saptanmaya çalışılmıştır.

1. Kredinin Tanımı ve Türleri

5411 sayılı Bankacılık Kanununa göre: “Bankalarca verilen nakdı krediler ile teminat mektupları, kontrgarantiler, kefaletler, aval, ciro, kabul gibi gayrinakdı krediler ve bu niteliği haiz taahhütler, satın alınan tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir Şekil ve surette verilen ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdı krediler, tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler, gayrinakdı kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, ters repo işlemlerinden alacaklar, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler nedeniyle üstlenilen riskler, ortaklık payları ve Kurulca kredi olarak kabul edilen işlemler izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır” denilmiş ve “Birinci fıkrada belirtilenlere ilave olarak, kalkınma ve yatırım bankalarının finansal kiralama yöntemiyle sağladığı finansmanlar ile katılım bankalarının taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kar ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımlar veya benzer yöntemlerle sağladıkları finansmanlar da bu Kanun uygulamasında kredi sayılır” (5411 Sayılı Bankacılık Kanunu, 2005: m. 48) denilerek kredi olarak sayılabilecek işlemlerin neler olduğu detaylı bir Şekilde belirtilmiştir. Ancak bankacılık kanunumuz kredinin bir tanımını yapmamış olmakla beraber (Eriş, 2013: 20), ilgili kanunda kredi, üstlenilen risk anlamında kullanılmıştır. Aynı zamanda tipik Őekli ödünç para vermek olarak ifade edilen kredinin, her zaman ödünç vermek Őeklinde sağlanmadığı da ilgili kanundan anlaşılmaktadır (Akguc, 2011: 347).

Kredilerle ilgili birçok tanım yapmak mümkündür. Kredi sozcuğu Latince bir kelime olan “credere” kökünden gelmekte olup itimat etmek, saygınlık anlamına gelmektedir (elik, 2014: 14). Kredi, belirli bir miktardaki satın alma gucunun belirli bir vadede ve geri verilme vaadi ile bir bedel (faiz) karşılığında gerçek veya tüzel kişinin emrine verilmesi Őeklinde de tanımlanmaktadır (şakar, 2015: 2). Yapılan bir başka tanıma göre ise kredi, bankaların toplamış oldukları kaynakları, bu kaynaklara ihtiyaç duyan müşterilerine belirli bir süre için ve ihtiyaç duyulan miktarlarda kullanılmasıdır (öztürk, 2015: 13). Genel olarak bir tanım yapmak gerekirse kredi; bankaların çeşitli Şekillerde yapacakları istihbaratlar sonucunda, mevzuatı da önünde bulundurarak teminatlđı ya da teminatsız olarak gerçek veya tüzel kişilere para, teminat ya da kefalet vermek Őeklinde tanınmış olan imkan ya da limittir (Din, Akay ve Karacan, 2013:73).

2. Genel İtibariyle Sübvansiyonlu Tarımsal Krediler

Bu bolumde çalışmaya esas teşkil eden sübvansiyonlu tarımsal krediler hakkında genel itibariyle bilgilere yer verilmiştir. Öncelikle tarımsal kredinin tanımı yapılmış ve sırasıyla, ülkemizde tarımsal kredilerin gelişimi, sübvansiyon kavramı, tarımsal sübvansiyon ve sübvansiyonlu tarımsal krediler hakkında bilgiler verilerek konu özetlenmeye çalışılmıştır.

2.1. Tarımsal Kredinin Tanımı

İşletmelerin veya çiftçilerin faaliyetlerini sürdürmede, verimliliğini artırmada ve teknolojiye entegre olma süreçlerinde karşılaşılan finansal problemlerin ozulmesinde etkin rol alarak üretim değerini artırmayı amaçlayan tarımsal krediler (Adanacioğlu, Artukoğlu ve Güneş, 2017: 195), gerçek

veya tüzel kişi üreticilere tarımsal faaliyetlerin finansmanına yönelik olarak kullanılan kısa, orta ve uzun vadeli krediler olarak adlandırılmaktadır.

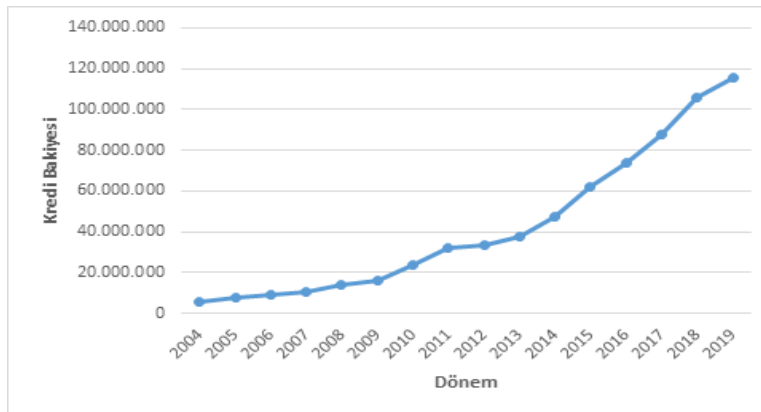
Krediler; niteliklerine, vadelerine, teminatlarına, kaynaklarına, kullanım amacına, kullanılan sektöre, izin ve gruplar açısından olmak üzere çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır (Şakar, 2015: 50-57). Ancak bu sınıflandırmalarda kesin sınırlar bulunmadığı için bir kredi birden fazla grubu da dâhil edilebildiğinden dolayı (Çelik, 2014: 37) tarımsal kredileri de tek bir sınıflandırmada değerlendirmek doğru olmayacaktır. İşletmenin finansal açıdan zayıfladığı ve likidite yönünden sıkıntıya düştüğü zamanlarda, işletmenin devamlılığının sağlanmasına yardımcı olan tarımsal krediler (Taşkırın ve Özüdoğru, 2010: 152) kendi içerisinde, kredinin teminatına, amacına, sağlandığı kaynaklara göre çeşitli yönlerden ayrıma tabi tutulabilir (Akgüç, 2014: 415).

Günümüzde faaliyet gösteren birçok banka tarım sektörüne yönelik kredi vermekte olsa da ülkemizde tarım sektörü esas itibariyle Ziraat Bankası tarafından uzun yıllardan beri desteklenmekte (Köksal, 2019: 13) ve hayvansal üretim, bitkisel üretim, su ürünleri, tarımsal mekanizasyon, traktör ve biçerdöver, küçük ekipman, modern basınçlı sulama sistemleri, işletme edindirme, arazi alımı, hasat ve pazarlama, üretim destek, taksitli tarım destek, nakliye aracı, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, sözleşmeli üretim, genç çiftçi, TMO makbuz senedi karşılığı kredi, elektronik ürün senedi (Elüs) karşılığı kredi ve IPARD programı kapsamında kullanılacak birçok kredi türü ile hizmet vermektedir (www.ziraatbank.com.tr).

2.2. Türkiye’de Tarımsal Kredilerin Gelişimi

Türk bankacılık sektörünün tarımsal sektöre sağladığı kredi tutarı her geçen gün artış göstermektedir. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun aylık bankacılık sektör verilerinden düzenlenen aşağıdaki grafik yıllar itibariyle tarım sektörüne kullanılan nakdi ve gayri nakdi kredi bakiyelerini göstermekte olup her yıl tarım sektörüne kullanılan kredi tutarlarında artış olduğu net bir şekilde görülmektedir.

Grafik 2.1. Yıllara Göre Tarım Sektörü Kredi Bakiyesi (Bin TL)

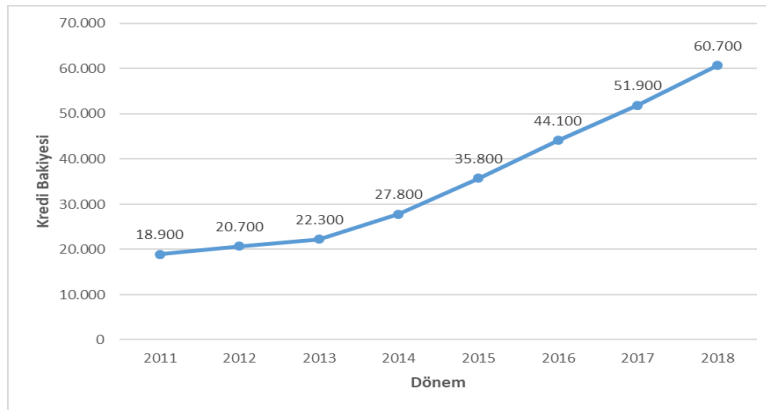
<https://www.bddk.org.tr/>

Tarım sektöründe faaliyette bulunan kişilerin ve işletmelerin kredi ihtiyaına cevap verebilmek amacıyla kanun ve yönetmeliklerle kurularak belirli esaslara göre kredi tahsis eden birçok kamu ve özel kredi kuruluşları bulunmaktadır (Taşkıran ve zdoğru, 2010: 153). Bu kuruluşların başında ise Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi gelmektedir. Memleket sandıkları ile temelleri 1863 yılında atılan Ziraat Bankası 1888 yılında, çiftçilere ve ziraata destek vermek amacıyla resmen kurulmuş (Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, 2019: 1) ve tarımsal anlamda özellikle de endüstriyel tarım başta olmak üzere tarımın finansmanını çok daha etkin yönetme stratejisi ile faaliyetlerine devam etmektedir (www.ziraatbank.com.tr).

Tarımsal üretime yönelik düşük faizli yatırım ve işletme kredisi kullanırılmasına yönelik uygulama esasları tebliğ kapsamında, tarımla uğraşan gerçek ve tüzel kişilerin finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığı ile düşük faizli (%25-100 oranında) işletme ve yatırım kredisi kullanırılması (Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanlığı, 2018: 87) diğer kredi veren organizasyonlara göre müşteriler tarafından daha çok tercih edilmesini ve böylece tarımsal kredi bakiyelerinin de her geçen gün artmasını sağlamaktadır.

Aşağıdaki grafikte Ziraat Bankası tarafından kullanırılan ihtisas (fon kaynaklı tarımsal nitelikli krediler ile tarımsal nitelikli ifti destek kredileri) kredileri gösterilmekte olup yıllar itibariyle yaşanan artış görülmektedir.

Grafik 2.2. Yıllara Göre Ziraat Bankası Tarafından Kullanırılan Tarımsal Kredi Bakiyesi* (Milyon TL)

* Banka Kaynaklı Krediler + Aracılık Edilen Fon Kaynaklı Kredilerden Oluşmaktadır.

Kaynak: Ziraat Bankası 2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018 Faaliyet Raporlarından Oluşturulmuştur.

2.3. Sbvansiyonun Tanımı

Sübvansiyon Türk Dil Kurumununun iktisat terimleri sözlüğünde, üreticilere ve tüketicilere devlet tarafından yapılan dolaylı ve dolaysız mali yardım olarak tanımlanmaktadır (<https://sozluk.gov.tr/>). Dünya Ticaret rgtnn Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbirler Anlaşmasında yer alan bir

tanıma göre ise sübvansiyon, hükümet veya kamu organları tarafından doğrudan fon transferi (yardım, kredi ve öz sermaye akıtılması), fon ya da borçların olası doğrudan transferi (kredi teminatları vb.), tahsil edilmesi gereken kamu gelirlerinden vazgeçilmesi veya tahsil edilememesi (vergi vb.), devlet genel altyapısı haricinde mal veya hizmet temin edilmesi veya satın alınması veya devletin bir fon mekanizmasına ödeme yapması ya da bunlar için özel bir organını görevlendirmesine yönelik politikalar olarak tanımlanmaktadır (Dünya Ticaret örgütü Kuruluş Anlaşması Ek 1 Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbirler Anlaşması, 1995: m. 1). Kısaca sübvansiyon, bir ürün için doğrudan veya dolaylı olarak menşe veya ihracatçı ülkeye mali katkı sağlayan veya herhangi bir gelir ya da fiyat desteğini ifade etmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, 2019: 2).

2.4. Tarımsal Sübvansiyon

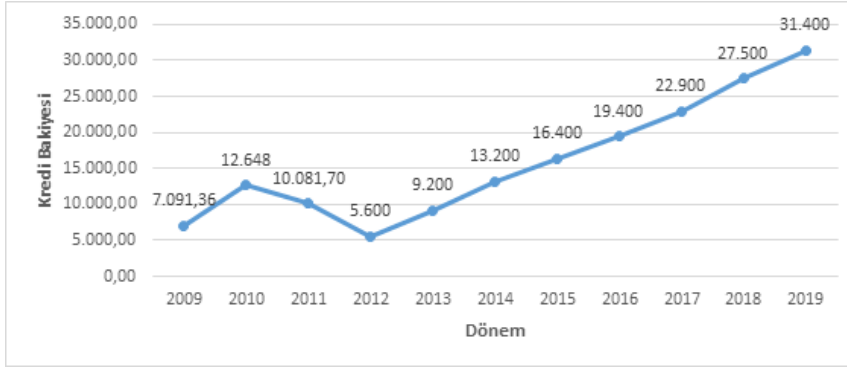
Tarımsal ürerime yönelik yapılan desteklemeler halen dünyada güncelliğini koruyan önemli konuların başında gelmektedir (Semerci, 2019: 181). Tarım sektörü, dezavantajlı özelliklere sahip olmasından dolayı gelişmiş ülkeler başta olmak üzere tüm ülkelerde destekleyici politikalarla korunan sektörlerin başında gelmekte (Tan, 2011: 37) ve her ülkenin gelişmişlik koşullarına göre farklı transfer miktarlarıyla desteklenmektedir (Semerci, 2019: 181). Fiyat desteklemeleri, telafi edici ödemeler, fark ödemeleri, alan bazlı ödemeler, girdi desteklemeleri, dış ticarete yönelik sübvansiyonlar ve sübvansiyonlu krediler (Şişman, 2019: 7) ile yaygın olarak kullanılan tarımsal sübvansiyon araçları ile üreticilere bir maliyet avantajı sağlayarak arz miktarının artmasına (Yüce, 2011: 55), nüfusun beslenmesine, adil gelir dağılımının sağlanmasına ve tarımsal sektörün ekonominin büyüme trendine katkıda bulunmasına fayda sağlayacaktır (Şişman, 2019: 4).

2.5. Sübvansiyonlu Tarımsal Krediler

Tarımsal sektöre yönelik oluşturulan politikaların önemli araçlarından bir tanesi olan tarımsal krediler, tarım sektörünün gelişmesinde ve kırsal yoksullukla mücadele edilmesinde önemli rol oynamaktadır. Tarım sektöründe belirli dönemlerde girdinin sağlanması ve üretimin birçok faktörden etkilenmesi kar marjlarının düşük seyretmesine neden olmakta ve bundan dolayı da sektöre kullanılacak kredilerin diğer kredilerden farklı bir yapıya bürünerek faiz oranlarının düşüklüğünü zorunlu kılmaktadır (Tosun ve Güneş, 2017: 281). Bu nedenlerden dolayı tarımsal üreticilere, tarımsal politikalarla paralel olacak şekilde piyasa faiz oranı üzerinden indirimle gidilerek sübvansiyonlu tarımsal kredi imkânı (Şişman, 2019: 11), ilk kez 2004 yılında Bakanlar Kurulu kararı ile hayata geçirilmiştir (Tosun ve Güneş, 2017: 281). Sübvansiyon uygulamaları kamu kurumlarının aracılık etmesi ile gerçekleştirilebileceği gibi görevlendirilen kurum veya kuruluşlar ile de yapılabilmektedir (Yılmaz, 2017: 94). Günümüzde tüm dünyada tarımsal krediler, çoğunlukla devlet tarafından yetkilendirilen yerel bankalar/kredi kurumları ile kooperatif bankaları tarafından tahsis edilmektedir (Akgüç, 2014: 411). Ülkemizde de Devlet Bakanlığı'nın 16/2/2004 tarihli ve 07611 sayılı yazısı üzerine Üreticilerin üretime yönelik ihtiyaçlarının karşılanması ve tarımsal üretimin geliştirilmesi, verimliliğin ve kalitenin artırılması amacıyla tarımsal üretime yönelik düşük faizli yatırım ve işletme kredisinin kullandırılması T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince kullandırılmasına

karar verilmiş (Bakanlar Kurulu Kararı, 2004) ve yıllar itibariyle Ziraat Bankası tarafından kullanılan sübvansiyonlu kredi bakiyeleri aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Grafik 2.3. Ziraat Bankası Tarafından Kullanılan Sübvansiyonlu (Faiz İndirimli) Tarımsal Krediler (Milyon TL)

Kaynak: Ziraat Bankası 2009-2010 – 2011-2012-2013-2015-2016-2017-2018-2019 Faaliyet Raporları ile Ziraat Bankası 2014 Sürdürülebilirlik Raporundan Oluşturulmuştur.

T.C. Ziraat Bankası A.ř. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin son karar 2020/2015 sayılı Cumhurbaşkanını kararı 30997 sayılı Resmi Gazete 'de 03.01.2020 tarihinde yayımlanmış ve konuya ilişkin usul ve esaslar açıklanmıştir. Ayrıca İlgili kararnamede gerçek ve tüzel kişi üreticiler ile tarımsal amaçlı kooperatiflere kullanılacak kredilerde üretim konuları, faiz indirim oranları ve kredi üst limitlerini içeren liste çalışma ekine konulmuştur. (Bkz. Ek.1)

Sübvansiyonlu tarımsal krediler hayvansal ve bitkisel krediler olabildiği gibi tarımsal mekanizasyon için verilen ayrıca işletme sermayesi olarak ve tarımsal yatırımları desteklemek amacıyla verilen çeşitli türlerde söz konusu olabilmektedir.

3. Tarsim

Tarım sektöründe üreticiler için tehdit unsuru olan risklerin teminat altına alınabilmesi (www.tarsim.gov.tr) ve belirlenen riskler nedeniyle karşılaşılacak zararların tazmin edilmesi amacıyla 14.06.2005 tarihinde 5363 sayılı "Tarım Sigortaları Kanunu" ıkarılarak (5363 Sayılı Tarım Sigortaları Kanunu, 2005: m. 1) tarım sigortaları havuzu kurulmuştur Tarım ve Orman Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Sigorta Birliği ve İşletici şirket'ten (Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi A.ř.) atanan temsilcilerin yer aldığı bir yönetim kurulu tarafından idare edilen Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) (Tarsim, 2018: 9), devlet destekli tarım sigortacılığının

Türkiye'deki tek temsilcisi olan havuz işleticisidir (Sevim, 2010: 73). Ziraat Bankası tarafından kullanılan faiz indirimli (Sübvansiyonlu) kredi türlerinde TARSİM kapsamında krediye konu olan tarımsal ürün veya canlı materyal için Devlet destekli tarım sigortasının yapılması ve kredi süresince devam ettirilmesi zorunludur (Ziraat Bankası Tarım Politikaları Bölüm Başkanlığı).TARSİM kapsamında yapılacak sigortalarda, ödenecek sigorta priminin %50'si, bitkisel ürünlerde ise don teminat priminin de 2/3'ü yani %66'sı Devlet tarafından ödenmektedir (www.ziraatbank.com.tr)

4. Kullandırımı Yaygın Olan Sübvansiyonlu (Faiz İndirimli) Tarımsal Kredilerin Müşterilere Olan Maliyetinin Tespiti

Bu bölümde Ziraat Bankası tarafından, tarımsal üretimin finansmanına yönelik sübvansiyonlu (faiz indirimli) olarak kullandırımı yaygın olan özellikle sıfır faizli kredilerin kullandırım koşullarına (teminat yapısına) bağlı olarak ödenecek ücret ve komisyonlara göre müşterilere olan maliyetinin çeşitli varsayımlar altında minimum ne kadar olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yapılacak durum çalışmasında konunun karmaşıklığından uzak kalması ve amacından sapmaması adına yukarıdaki tabloda yer alan kredi konularından kullandırımı yaygın olan özellikle sıfır faizli kredi türleri seçilerek çalışma bu krediler üzerinden hareketle gerçekleştirilmiştir. Bunun için öncelikle Ziraat Bankasının Tokat ilindeki farklı şubelerinde çalışan farklı müşteri ilişkileri yetkilisi, asistanları ve şube yöneticileriyle yapılan görüşmeler neticesinde yukarıdaki tabloda yer alan üretim konularından; Geleneksel (Yaygın) Hayvansal Üretim ile Geleneksel (Yaygın) Bitkisel Üretim kredileri kullandırımı yaygın olan sıfır faizli tarımsal krediler olduğu, bunun yanı sıra özellikle yerli üretim traktör kredilerinde de % 50 sübvansiyon oranının olması nedeniyle traktör kredileri de müşteriler tarafından yaygın olarak tercih edildiği bilgisine ulaşılmıştır.

T.C. Ziraat Bankası A.Ş. tarafından kullandırımı gerçekleştirilen söz konusu kredilerden kesilecek masraf ve komisyonlar kredi müşterisinin yaşına (hayat sigortası açısından), kredi kullandığı hayvansal ya da bitkisel ürünlerinin büyüklüğüne, türüne (TARSİM sigortası açısından), teminat yapısına (kefalet, ipotek açısından) vb. olarak farklılık gösterecektir. Bu çalışma için geleneksel (yaygın) hayvansal üretim ve geleneksel (yaygın) bitkisel üretim konularında kredi kullandırımı gerçekleştirileceği varsayılan kişi 1967 doğumlu olarak belirlenmiş ve banka tarafından hayat sigortası hesaplamaları bu yaş üzerinden gerçekleştirilmiştir. Traktör kredisinde ise daha önce bu krediyi kullanan 1982 doğumlu gerçek bir kişi üzerinden hesaplamalar yapılarak çalışma tamamlanmıştır.

Çiftçilerin T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'den kullandıkları kredilerde katlandıkları en büyük maliyet kalemlerinden bir tanesi TARSİM sigortasıdır. TARSİM sigortalarında hayvanlar için yapılacak sigorta tutarı; tarifesine (dar kapsamlı, geniş kapsamlı), ek teminatına, hayvanın yaşına, hayvan birim bedeline vs. göre, bitkiler için yapılacak sigorta tutarı ise; ürün grubuna, ürüne, ürün çeşidine, ilave teminatlara, vs. göre ciddi farklılıklar göstermektedir. Özellikle yatırım kredilerinde TARSİM sigortası banka tarafından geniş kapsamlı, işletme kredilerinde ise daha çok müşteri talebi doğrultusunda dar kapsamlı tarifeler üzerinden düzenlendiği ve yine müşteri talebi doğrultusunda çoğunlukla kredi çekilen tutarı karşılayacak kadar sigorta bedeli ile sigorta yaptırdıkları bilgisi edinilmiştir. Bundan dolayı çalışmanın amacı olan minimum maliyet hesaplamasından daha sağlıklı sonuçlar

elde edilebilmesi adına çalışmada TARSİM sigortası hesaplamalarında aşağıdaki şekilde prim tutarı dūřuk çıkacak ũrũn (buğıday) ve geniş kapsamlı yerine dar kapsamlı tarifeler ũzerinden hesaplamalar yapılarak TARSİM sigortası minimum tutulmaya çalışılmıştır.

Varsayım 1: Ziraat Bankasının ilgili şubesine geleneksel (yaygın) hayvansal ũretim işletme kredisi için başvuruda bulunan ifti Bay A'nın kredi talebi şubece Tablo 4.1' deki limit ve teminat koşullarınca uygun bulunmuş ve bankaca tahsil edilecek masraf ve komisyonlar konusunda mūřteri ile mutabık kalınarak ilgili kredinin kullandırımı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.1. Bay A'nın Kredi Talebine İlişkin Hazırlanan Kredi Tebliğı Formu 1

KREDİ TEBLİĞ FORMU			
Firma Unvanı	Bay A		
Hesap No	12345678		
şube	TOKAT		
Kredi Karar Tarihi	..../...../2020		
Yetki Seviyesi	şUBE		
Değerlendirme Yöntemi	Kredi Değerlendirme Modũlũ (KDM)		
Onaylanan Krediler			
Kredi Tũrũ	Teminat Yapısı	Vade	Onaylanan Kredi Limiti
Geleneksel (Yaygın) Hayvansal ũretim	Kefalet	18 Ay	100.000 TL

Yukarıdaki şekilde onaylanarak kullandırımı gerçekleştirilen kredi için mūřterinin katlanacağı masraf ve komisyonlar aşağıdaki şekildedir:

1.Kredi Tahsis ũcreti = $100.000 * 0,0025 = 250$ TL (29.03.2020 tarihi ve 31083 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 2020/2011 sayılı tebliğı gereği "Kredi tahsis ũcretleri tahsis edilen kredi limitinin on binde yirmi beşini geçemez")

$$250 \text{ TL} + \text{BSMV} (\% 5)$$

$$250 * 0,05 = 12,5 \text{ TL}$$

$$250 \text{ TL} + 12,5 \text{ TL} = 262,5 \text{ TL} \text{ (Bu tutar banka tarafından mūřterinin bankaya olan karlılıęına gũre \%50 kadar dūřũrũlebilir)}$$

2.Komisyon Tutarı: 1000 TL (Kredi Tutarının % 1'i)

$$1000 \text{ TL} + \text{BSMV} (\% 5)$$

$$1000 * 0,05 = 50 \text{ TL}$$

$$1000 \text{ TL} + 50 \text{ TL} = 1050 \text{ TL}$$

3.Hayat Sigortası Tutarı ¹¹ = 490 TL (12 aylık) + 250 TL (6 aylık) = 740

1 Çalışmamızda kredi kullandırım işlemi 1967 doğumlu bir kiři ũzerinden gerçekleştirildiğinde ilgili kredi için mūřteriden kesilen hayat sigortası tutarı yaklaşık 490 TL olduğu tespit edilmiştir. Ancak ilgili kredinin vadesi 18 ay olması nedeniyle hayat sigortası, 12 ay sonunda banka sistemi tarafından kredinin vadesine kadar (6 aylık) yenileneceği için ilgili kiři için 6 aylık hayat sigortası tutarı da banka sisteminden yapılan hesaplamaya gũre 250 TL olduğu bilgisi edinilmiştir. 12 ay sonra yenilenecek olan hayat sigortası mūřterinin yaşının artması nedeniyle farklılık gũsterecektir fakat kredinin maliyetini etkilemeyecek

$$4. \text{TARSİM Sigortası Tutarı}^2 = 375 \text{ TL} * 2 = 750 \text{ TL}$$

Şekil 4.1. 100.000 TL (Kredi Tutarı Kadar) Sigorta Bedelli Büyükbaş Dar Kapsamlı Tarsim Prim Hesabı

Tarife :	Dar Kapsamlı Tarife	☒ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 (Sigortalanamaz)
Ek Teminat / Risk Kategorisi :	☐ Hırsızlık Teminatı	
1-3 Aylık Hayvan Sayısı - Birim Bedeli :	0	
4-15 Aylık Hayvan Sayısı - Birim Bedeli :	0	
16-48 Aylık Hayvan Sayısı - Birim Bedeli :	10	
49 Aylık ve Üzeri Hayvan Sayısı - Birim Bedeli :	0	
Toplam Sigorta Bedeli :	100000	
Toplam Prim Bedeli :	750.00	
Devlet Desteği :	375.00	
Sigorta Ettirenin Ödeyeceği Prim :	375.00	
Prim Fiyat :	0.75	

https://web.tarsim.gov.tr/ftarsim/OrnekBbasPrimHesap.ss?_method_=beginApplication&_programId_=195

Toplam Masraf ve Komisyon Tutarı = 2.802,5

Kredinin Yaklaşık Yıllık Maliyeti (% basit) = % 1,868

Varsayım 2: Ziraat Bankasının ilgili şubesine geleneksel (yaygın) hayvansal üretim işletme kredisi için başvuruda bulunan çiftçi Bay A'nın kredi talebi şubece Tablo 4.2' deki limit ve teminat koşullarınca uygun bulunmuş ve bankaca tahsil edilecek masraf ve komisyonlar konusunda müşteri ile mutabık kalınarak ilgili kredinin kullandırımı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.2. Bay A'nın Kredi Talebine İlişkin Hazırlanan Kredi Tebliğ Formu 2

KREDİ TEBLİĞ FORMU			
Firma Unvanı	Bay A		
Hesap No	12345678		
Şube	TOKAT		
Kredi Karar Tarihi	.../...../2020		
Yetki Seviyesi	ŞUBE		
Değerlendirme Yöntemi	Kredi Değerlendirme Modülü (KDM)		
Onaylanan Krediler			
Kredi Türü	Teminat Yapısı	Vade	Onaylanan Kredi Limiti
Geleneksel (Yaygın) Hayvansal Üretim	İpotek (Arazi)	18 Ay	100.000 TL

Yukarıdaki şekilde onaylanarak kullandırımı gerçekleştirilen kredi için müşterinin katlanacağı masraf ve komisyonlar aşağıdaki şekildedir:

- kadar az olduğu tahmin edildiği için bugünkü tutar dikkate alınmıştır. Ayrıca müşterinin katlanacağı hayat sigortası masrafının müşterinin yaşına göre farklılık göstereceği unutulmamalıdır.
- TARSİM sigortası 12 aylık yapılmaktadır. Ancak ilgili kredi özelliği gereği 18 aylık olduğu için TARSİM 12 ay sonunda yenilecektir. Yenilenen sigortanın prim fiyatındaki değişime kredinin maliyetini etkilemeyecek kadar az olduğu tahmin edildiği için aynı tutar üzerinden hesaplama yapılmıştır.

1.Kredi Tahsis Ücreti = 100.000 * 0,0025 = 250 TL (29.03.2020 tarih ve 31083 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 2020/2011 sayılı tebliğ gereği "Kredi tahsis ücretleri tahsis edilen kredi limitinin on binde yirmi beşini geçemez")

250 TL + BSMV (% 5)

250 * 0,05 = 12,5 TL

250 TL + 12,5 TL = 262,5 TL (Bu tutar banka tarafından müşterinin bankaya olan karlılığına göre %50 kadar düşürülebilir)

2.Komisyon Tutarı = 1000 TL (Kredi Tutarının % 1'i)

1000 + BSMV (% 5)

1000 * 0,05 = 50 TL

1000 TL + 50 TL = 1050 TL

3.Hayat Sigortası Tutarı = 490 TL (12 aylık) + 250 TL (6 aylık) = 740

4.TARSİM Sigortası Tutarı = 375 TL * 2 = 750 TL

5.İpotek Tesis Ücreti³ = 50 TL + BSMV (% 5)

50 * 0,05 = 2,5 TL

50 TL + 2,5 TL = 52,5 TL

6.İpotek Fek Ücreti⁴ = 37,50 TL ([Harçlar Kanunu Genel Tebliği \(Seri No: 84\)](#), 2019).

Toplam Masraf ve Komisyon Tutarı = 2.892,5

Kredinin Yaklaşık Yıllık Maliyeti (% basit) = % 1.928

Varsayım 3: Ziraat Bankasının ilgili şubesine geleneksel (yaygın) hayvansal üretim işletme kredisi için başvuruda bulunan çiftçi Bay A'nın kredi talebi şubece Tablo 4.3' teki limit ve teminat koşullarınca uygun bulunmuş ve bankaca tahsil edilecek masraf ve komisyonlar konusunda müşteri ile mutabık kalınarak ilgili kredinin kullandırımı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.3. Bay A'nın Kredi Talebine İlişkin Hazırlanan Kredi Tebliğ Formu 3

KREDİ TEBLİĞ FORMU			
Firma Unvanı	Bay A		
Hesap No	12345678		
şube	TOKAT		
Kredi Karar Tarihi	.../.../2020		
Yetki Seviyesi	şUBE		
Değerlendirme Yöntemi	Kredi Değerlendirme Modülü (KDM)		
Onaylanan Krediler			
Kredi Türü	Teminat Yapısı	Vade	Onaylanan Kredi Limiti
Geleneksel (Yaygın) Hayvansal Üretim	İpotek (Konut)	18 Ay	100.000 TL

3 Bankaya teminat olarak verilecek taşınmaz eğer çiftçinin sahip olduğu arazi ise bu arazinin değer takdiri için bankaca toprak değer baremi adı verilen değerleme sistemi kullanılmaktadır. Her bir arazi teminatı alımı için Ziraat Bankası tarafından tahsil edilen ücret ise 50 TL + BSMV (%5)'dir. Bu çalışmada da tek bir arazinin kullanılan kredinin teminatını karşılamaya yeteceği varsayımından hareket edilerek ipotek tesis ücreti için yalnızca 52,5 TL tahsil edildiği varsayılmıştır.

4 Bu tutar kredi kapamasının gerçekleşeceği tarihte ödenecektir. Ancak ilgili tarihte yaşanacak fiyat değişikliğinin kredinin maliyetine etkisi önemsiz olacağı düşünöldüğu için tutar sabit kabul edilmiştir.

Yukarıdaki şekilde onaylanarak kullandırımı gerçekleştirilen kredi için müşterinin katlanacağı masraf ve komisyonlar aşağıdaki şekildedir:

1.Kredi Tahsis Ücreti = $100.000 * 0,0025 = 250$ TL (29.03.2020 tarih ve 31083 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 2020/2011 sayılı tebliğ gereği "Kredi tahsis ücretleri tahsis edilen kredi limitinin on binde yirmi beşini geçemez")

250 TL + BSMV (% 5)

$250 * 0,05 = 12,5$ TL

250 TL + 12,5 TL = 262,5 TL (Bu tutar banka tarafından müşterinin bankaya olan karlılığına göre %50 kadar düşürülebilir)

2.Komisyon Tutarı = 1000 TL (Kredi Tutarının % 1'i)

1000 + BSMV (% 5)

$1000 * 0,05 = 50$ TL

1000 TL + 50 TL = 1050 TL

3.Hayat Sigortası Tutarı = 490 TL (12 aylık) + 250 TL (6 aylık) = 740

4.TARSİM Sigortası Tutarı = 375 TL * 2 = 750 TL

5.Ekspertiz Ücreti⁵ = 1000 TL

6.DASK⁶ + Yangın Sigortası Ücreti⁷ = 800 TL * 2 = 1600 TL

7.İpotek Tesis Ücreti = 50 TL + BSMV (% 5)

$50 * 0,05 = 2,5$ TL

50 TL + 2,5 TL = 52,5 TL

8.İpotek Fek Ücreti = 37,50 TL

Toplam Masraf ve Komisyon Tutarı = 5.492,5

Kredinin Yaklaşık Yıllık Maliyeti (% basit) = % 3,662

Varsayım 4: Ziraat Bankasının ilgili şubesine geleneksel (yaygın) bitkisel üretim işletme kredisi için başvuruda bulunan çiftçi Bay A'nın kredi talebi şubece Tablo 4.4' teki limit ve teminat koşullarınca uygun bulunmuş ve bankaca tahsil edilecek masraf ve komisyonlar konusunda müşteri ile mutabık kalınarak ilgili kredinin kullandırımı gerçekleştirilmiştir.

---

⁵ Bankadan yaklaşık tutar bilgisi alınmıştır.

⁶ Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK), Zorunlu Deprem Sigortası ile deprem ve depremin sebep olduğu yangın, infilak, yer kayması ve tsunami felaketlerine karşı, sigortalı konut sahiplerine maddi güvence sağlamaktadır (<https://www.dask.gov.tr>).

⁷ Bankadan yaklaşık tutar bilgisi alınmış ve ilgili sigorta 12 aylık yapılmaktadır. Ancak ilgili kredi özelliği gereği 18 aylık olduğu için DASK + yangın sigortası 12 ay sonunda yenilecektir. Yenilenen sigortanın prim fiyatındaki değişme kredinin maliyetini etkilemeyecek kadar az olduğu tahmin edildiği için aynı tutar üzerinden hesaplama yapılmıştır.

Tablo 4.4. Bay A'nın Kredi Talebine İlişkin Hazırlanan Kredi Tebliğ Formu 4

KREDİ TEBLİğ FORMU			
Firma Unvanı	Bay A		
Hesap No	12345678		
şube	TOKAT		
Kredi Karar Tarihi	..../...../2020		
Yetki Seviyesi	şUBE		
Değerlendirme Yöntemi	Kredi Değerlendirme Modülü (KDM)		
Onaylanan Krediler			
Kredi Türü	Teminat Yapısı	Vade	Onaylanan Kredi Limiti
Geleneksel (Yaygın) Bitkisel Üretim	Kefalet	12 Ay	50.000 TL

Yukarıdaki şekilde onaylanarak kullandırımı gerçekleştirilen kredi için müşterinin katlanacağı masraf ve komisyonlar aşağıdaki şekildedir:

1.Kredi Tahsis Ücreti = 50.000 * 0,0025 = 125 TL (29.03.2020 tarih ve 31083 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 2020/2011 sayılı tebliğ gereği "Kredi tahsis ücretleri tahsis edilen kredi limitinin on binde yirmi beşini geçemez")

125 TL + BSMV (% 5)

125 * 0,05 = 6,25 TL

125 TL + 6,25 TL = 131,25 TL (Bu tutar banka tarafından müşterinin bankaya olan karlılığına göre %50 kadar düşürülebilir)

2.Komisyon Tutarı = 500 TL (Kredi Tutarının % 1'i)

500 TL + BSMV (% 5)

500 * 0,05 = 25 TL

500 TL + 25 TL = 525 TL

3.Hayat Sigortası Tutarı = 490 TL

4.TARSİM Sigortası Tutarı = 645,75 TL

şekil 4.2. şekil 4.1. 50.000 TL (Kredi Tutarı Kadar) Sigorta Bedelli Bitkisel Tarsim Prim Hesabı

Ürün Grubu :	TARLA ÜRÜNLERİ	
Ürün :	BÜĞDAY	
Ürün Çeşidi :	Adana99	
Birim Bedel :	1.44	
Toplam Verim :	34722	
Sap Teminatı :	İstemiyorum	
Yabancı Domuzu Zararı Teminatı :	İstemiyorum	
Resim Bilgisi :	LVGN	
TUMU		
Hesapla Geri		
TARİFELER		
Tarife Tipi	Dolu Paket	Teklif 1 Standart
Müşterek Sigorta Oranı (%)	Dolu ,Fırtına,Hortum, Sel ve Su Baskını Yangın , Deprem , Heyelan	%0
Sigorta Bedeli (TL)	Ürün	50.000
Prim Fiyatı (%)	Police	50.000
İndirim Tutarı (TL)	Ürün (Dolu Paket)	2,50
	Hacansızlık İndirimi	0,00
	Genç Çiftçi İndirimi	0,00
	Kadın Çiftçi İndirimi	0,00
	Peşin İndirim	0,00
	Toplam Police	1.291,50
	Davlet Destegi	645,25
Prim Tutarı (TL)	Sigorta Ettiren	645,75

https://web.tarsim.gov.tr/ftarsim/OrnekBitkiPrimHesap.ss?_method_=beginApplication&_programId_=195

Toplam Masraf ve Komisyon Tutarı = 1.792

Kredinin Yaklaşık Yıllık Maliyeti (% basit) = % 3,584

Varsayım 5: Ziraat Bankasının ilgili şubesine geleneksel (yaygın) bitkisel üretim işletme kredisi için başvuruda bulunan çiftçi Bay A'nın kredi talebi şubece Tablo 4.5' teki limit ve teminat koşullarınca uygun bulunmuş ve bankaca tahsil edilecek masraf ve komisyonlar konusunda müşteri ile mutabık kalınarak ilgili kredinin kullandırımı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.5. Bay A'nın Kredi Talebine İlişkin Hazırlanan Kredi Tebliğ Formu 5

KREDİ TEBLİĞ FORMU			
Firma Unvanı	Bay A		
Hesap No	12345678		
Şube	TOKAT		
Kredi Karar Tarihi	.../...../2020		
Yetki Seviyesi	ŞUBE		
Değerlendirme Yöntemi	Kredi Değerlendirme Modülü (KDM)		
Onaylanan Krediler			
Kredi Türü	Teminat Yapısı	Vade	Onaylanan Kredi Limiti
Geleneksel (Yaygın) Bitkisel Üretim	İpotek (Arazi)	12 Ay	50.000 TL

Yukarıdaki şekilde onaylanarak kullandırımı gerçekleştirilen kredi için müşterinin katlanacağı masraf ve komisyonlar aşağıdaki şekildedir:

1.Kredi Tahsis Ücreti = $50.000 * 0,0025 = 125$ TL (29.03.2020 tarih ve 31083 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 2020/2011 sayılı tebliğ gereği "Kredi tahsis ücretleri tahsis edilen kredi limitinin on binde yirmi beşini geçemez")

125 TL + BSMV (% 5)

$125 * 0,05 = 6,25$ TL

$125 \text{ TL} + 6,25 \text{ TL} = 131,25 \text{ TL}$ (Bu tutar banka tarafından müşterinin bankaya olan karlılığına göre %50 kadar düşürülebilir)

2.Komisyon Tutarı = 500 TL (Kredi Tutarının % 1'i)

500 TL + BSMV (% 5)

$500 * 0,05 = 25$ TL

$500 \text{ TL} + 25 \text{ TL} = 525 \text{ TL}$

3.Hayat Sigortası Tutarı = 490 TL

4.TARSİM Sigortası Tutarı = 645,75 TL

5.İpotek Tesis Ücreti = 50 TL + BSMV (% 5)

$50 * 0,05 = 2,5$ TL

$50 \text{ TL} + 2,5 \text{ TL} = 52,5 \text{ TL}$

6.İpotek Fek Ücreti = 37,50 TL

Toplam Masraf ve Komisyon Tutarı = 1.882

Kredinin Yaklaşık Yıllık Maliyeti (% basit) = % 3,764

Varsayım 6: Ziraat Bankasının ilgili şubesine geleneksel (yaygın) bitkisel üretim işletme kredisi için başvuruda bulunan çiftçi Bay A'nın kredi talebi şubece Tablo 4.6' daki limit ve teminat koşullarınca uygun bulunmuş ve bankaca tahsil edilecek masraf ve komisyonlar konusunda müşteri ile mutabık kalınarak ilgili kredinin kullandırımı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.6. Bay A'nın Kredi Talebine İlişkin Hazırlanan Kredi Tebliğ Formu 6

KREDİ TEBLİğ FORMU			
Firma Unvanı	Bay A		
Hesap No	12345678		
şube	TOKAT		
Kredi Karar Tarihi	.../.../2020		
Yetki Seviyesi	şUBE		
Değerlendirme Yöntemi	Kredi Değerlendirme Modülü (KDM)		
Onaylanan Krediler			
Kredi Türü	Teminat Yapısı	Vade	Onaylanan Kredi Limiti
Geleneksel (Yaygın) Bitkisel Üretim	İpotek (Konut)	12 Ay	50.000 TL

Yukarıdaki şekilde onaylanarak kullandırımı gerçekleştirilen kredi için müşterinin katlanacağı masraf ve komisyonlar aşağıdaki şekildedir:

1.Kredi Tahsis Ücreti = $50.000 * 0,0025 = 125$ TL (29.03.2020 tarih ve 31083 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 2020/2011 sayılı tebliğ gereği “*Kredi tahsis ücretleri tahsis edilen kredi limitinin on binde yirmi beşini geçemez*”)

125 TL + BSMV (% 5)

$125 * 0,05 = 6,25$ TL

125 TL + 6,25 TL = 131,25 TL (Bu tutar banka tarafından müşterinin bankaya olan karlılığına göre %50 kadar düşürülebilir)

2.Komisyon Tutarı = 500 TL (Kredi Tutarının % 1'i)

500 TL + BSMV (% 5)

$500 * 0,05 = 25$ TL

500 TL + 25 TL = 525 TL

3.Hayat Sigortası Tutarı = 490 TL

4.TARSİM Sigortası Tutarı = 645,75 TL

5.Ekspertiz Ücreti: 1000 TL

6.DASK + Yangın Sigortası Ücreti = 800 TL

7.İpotek Tesis Ücreti = 50 TL + BSMV (% 5)

$50 * 0,05 = 2,5$ TL

50 TL + 2,5 TL = 52,5 TL

8.İpotek Fek Ücreti: 37,50 TL

Toplam Masraf ve Komisyon Tutarı = 3.682

Kredinin Yaklaşık Yıllık Maliyeti (% basit) = % 7,364

Varsayım 7: Ziraat Bankasının ilgili şubesine traktör yatırım kredisi için başvuruda bulunan çiftçi Bay A'nın kredi talebi şubece Tablo 4.7' deki limit ve teminat koşullarınca uygun bulunmuş ve bankaca tahsil edilecek masraf ve komisyonlar konusunda müşteri ile mutabık kalınarak ilgili kredinin kullandırımı gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4.7. Bay A'nın Kredi Talebine İlişkin Hazırlanan Kredi Tebliğ Formu 7

KREDİ TEBLİĞ FORMU			
Firma Unvanı	Bay A		
Hesap No	12345678		
Şube	TOKAT		
Kredi Karar Tarihi	..../...../2020		
Yetki Seviyesi	ŞUBE		
Değerlendirme Yöntemi	Kredi Değerlendirme Modülü (KDM)		
Onaylanan Krediler			
Kredi Türü	Teminat Yapısı	Vade	Onaylanan Kredi Limiti
Traktör (Sabit Faizli)	Taahhüt Rehini (Traktör)	60 Ay (Yılda Bir Ödemeli)	100.000 TL

Yukarıdaki şekilde onaylanarak kullandırımı gerçekleştirilen kredi için müşterinin katlanacağı masraf ve komisyonlar aşağıdaki şekildedir:

1.Kredi Tahsis Ücreti = $100.000 \times 0,0025 = 250$ TL (29.03.2020 tarih ve 31083 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 2020/2011 sayılı tebliğ gereği "Kredi tahsis ücretleri tahsis edilen kredi limitinin on binde yirmi beşini geçemez")

250 TL + BSMV (% 5)

$250 \times 0,05 = 12,5$ TL

250 TL + $12,5$ TL = $262,5$ TL (Bu tutar banka tarafından müşterinin bankaya olan karlılığına göre %50 kadar düşürülebilir)

2.Komisyon Tutarı = 1000 TL (Kredi Tutarının % 1'i)

1000 TL + BSMV (% 5)

$1000 \times 0,05 = 50$ TL

$1000 + 50$ TL = 1050 TL

3.Hayat Sigortası Tutarı⁸ = 96 TL (12 aylık) * $5 = 480$ TL

4.TARSİM Sigortası Tutarı⁹ = $645,75 \times 5 = 3.228,75$ TL

8 Kredi kullanan 1982 doğumlu bir kişi üzerinden hesaplanmıştır. Her yıl hayat sigortası yenileneceği için sonraki yıllarda da hayat sigortasının yaklaşık aynı çıkacağı varsayılmıştır. Ancak izleyen yıllarda hayat sigortasında az da olsa değişiklik olacağı unutulmamalıdır.

9 Bu tutar varsayım 4,5 ve 6'daki geleneksel (yaygın) bitkisel üretim kredisindeki TARSİM tutarından alınmış ve her yıl yaklaşık aynı tutarda yenileneceği varsayılmıştır. Ayrıca yapılacak TARSİM sigortasının müşterinin sahip olduğu bitkisel üretim veya hayvanlara göre değişiklik göstereceği unutulmamalıdır.

5.Kasko Tutarı¹⁰ = 945* 5 = 4725 TL

6.Taşıt Rehini Kaldırma Ücreti = 100 TL BSMV (% 5)

100 * 0,05 = 5 TL

100 + 5 TL = 105 TL

7.Banka tarafından her yıl kredinin kalan anaparası üzerinden binde beş komisyon alınmaktadır. Bay A'nın aşağıdaki kredi ödeme planına göre hesaplama yapılacak olursa:

Müşteri No	Taksit No	Taksit Tarihi	Taksit Tutarı	Ana Para	Borç Bakiye
12345678	1	30.07.2021	21.358,87	16.560,12	83.439,88
12345678	2	01.08.2022	22.255,32	18.125,05	65.314,83
12345678	3	31.07.2023	23.070,95	19.837,87	45.476,96
12345678	4	30.07.2024	23.963,65	21.712,54	23.764,42
12345678	5	30.07.2025	24.940,76	23.764,42	0,00
Toplam			115.589,55	100.000,00	

1.Taksit Ödemesinde Ödenecek Komisyon Tutarı = 417,2

2.Taksit Ödemesinde Ödenecek Komisyon Tutarı = 326,6

3.Taksit Ödemesinde Ödenecek Komisyon Tutarı = 227,4

4.Taksit Ödemesinde Ödenecek Komisyon Tutarı = 118,8

Toplam Masraf ve Komisyon Tutarı = 10.941,25

Ödenecek Toplam Faiz Tutarı¹¹ = 115.589,55 TL – 100.000 TL = 15.589,55 TL

Faiz + Toplam Masraf ve Komisyon Tutarı = 26.530,80

Kredinin Toplam Yaklaşık Maliyeti = % 8,95

Sonuç

Tarım sektöründe faaliyette bulunan üreticilere T.C. Ziraat Bankası aracılığıyla, yayımlanan kararname ve tebliğler doğrultusunda belirlenen sübvansiyon oranları dâhilinde faiz indirimli krediler tahsis edilmektedir. Tarımsal üreticilerin hizmetine sunulan sübvansiyonlu krediler tarımsal üretimin konusuna ve kredi limitlerine göre belli bir oranda olabileceği gibi sıfır faizli de olmaktadır. Özellikle sıfır faizli olarak adlandırılan krediler tarımsal müşterilere cazip gelmekte ve ihtiyaç olmaması halinde de kullanım yoluna gidilmektedir. Ancak bankalar, bireysel ve ticari kredi işlemlerinde

10 Tutar bilgisi bankadan alınmıştır. Her yıl yenileneceği için yaklaşık 5 yıllık tutar hesaplanmıştır. Ancak izleyen yıllarda kasko tutarında değişiklik olacağı unutulmamalıdır.

11 Bu kredi türünde çalışmanın yapıldığı tarihte yerli üretim traktör alımı için % 50 faiz indirimi uygulanmakta ve % 9 olan yıllık kredi maliyeti % 4.5 olarak müşteriye belirtilmektedir.

olduğu gibi sübvansel kredilerde de vermiş oldukları hizmetler karşılığında müşterilerinden bankacılık hizmetleri ücret ve komisyon tarifelerine göre bir takım ücretler tahsil etmektedir. Yapılan bu çalışmada da T.C. Ziraat Bankası'nın birden fazla şubesinde çalışan müşteri ilişkileri yetkilisi, asistanları ve yöneticileriyle yapılan görüşmeler neticesinde kullandırımı yaygın olan özellikle sıfır faizli kredi türlerinin neler olduğu tespit edilmiş ve bu kredi türlerinden müşterilerine kullandırımı çeşitli teminat koşulları dâhilinde olması durumunda tahsil edilen/edilecek masraf ve komisyonlar dikkate alınarak ilgili kredi türlerinin yaklaşık maliyetinin tüketiciye ne kadar olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Yapılan çalışma neticesinde kredibilitesi yüksek olan müşterilere herhangi bir teminat (arazi, konut taşıt rehini vs.) alınmadan veya kefalet ile kullandırılan geleneksel (yaygın) hayvansal üretim kredilerinin yaklaşık yıllık maliyeti % 1,9 ve geleneksel (yaygın) bitkisel üretim kredilerinin ise % 3,6 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bu kredi türlerinde teminat olarak arazi veya konut ipoteği alınması durumunda kredinin maliyetlerinin katlanılan masraflardan dolayı daha da artarak nerdeyse iki katına çıktığı belirlenmiştir. Özellikle sıfır faizli kredilerin dışında kullanımı yaygın olan bir diğer sübvansiyonlu tarımsal kredi türünün ise traktör (sabit faizli) kredisi olduğu ve bu kredi türünün ise müşteriye olan maliyetinin yaklaşık % 9 olduğu bulunan diğer sonuçlar arasındadır.

Ancak burada hesaplanan faiz oranları kredi kullanan müşterinin yaşına, ürünler için yapılacak sigorta teminatlarına, ürünlerin çeşidine vs. göre farklılık göstereceğinden dolayı maliyetler daha da artabileceği gibi bir miktar da olsa düşebilir. Bu nedenle burada gerçekleştirilen çalışma da çıkan sonuçlar bütün müşteriler için aynı olmayacaktır. Fakat farklı teminat koşullarında kredi kullandırımı gerçekleşse bile sıfır faizli kredilerin görüldüğü kadar maliyetsiz olmadığı müşteriye bir maliyet yüklediği kesindir. Bu maliyet kalemlerinin içerisinde en fazla etkiye sahip olan ise TARSİM sigortası olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak müşterilerin ürünleri için yaptıracakları TARSİM sigortası, onlar için katlanılan gereksiz bir masraf olarak düşünülmemeli tam tersine kredi kullanmasalar dahi gönüllü olarak yaptırmaları gereken ve böylece kendi lehlerine muhasebeleştirecekleri bir davranış olduğu unutulmamalıdır.

Netice itibarıyla tarımsal üreticilere cazip gözükken özellikle sıfır faizli tarımsal kredilerin esasında az da olsa müşterilere bir maliyetinin olduğu ve bu maliyetlerin de müşterilerin kredibilitesine göre farklılık gösterebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle tarımsal segment müşterilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin artırılarak bankacılık işlemlerinde daha bilinçli olması, onlar için cazip gözükken kredi veya bankacılık ürün veya hizmetlerinin daha net bir şekilde analiz edilmesine ve bu konulardaki kararlarının şekillenmesinde önemli rol oynayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- ADANACIOĞLU, Hakan, ARTUKOĞLU, Metin ve GÜNEŞ, Erdoğan (2017), "Türkiye'de Tarımsal Kredi Performansının Çok Boyutlu Ölçekleme Yaklaşımıyla Analizi", *Turkish Journal of Agricultural Economics*, Cilt: 23, Sayı: 2, 195-204.
- AKGÜÇ, Öztin (2011), "Ticaret Bankalarının Yönetimi", İstanbul: Arayış Basım ve Yayıncılık.
- AKGÜÇ, Öztin (2014), "Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi (Genişletilmiş 10. Baskı)", İstanbul: Arayış Basım ve Yayıncılık.
- ÇELİK, Faik (2014), "Kredi Talepleri -Banka Kredileri-", İstanbul: Türkmen Kitabevi.

- DİNÇ, Yusuf, AKAY, Hüseyin ve KARACAN, Sami (2013), “Banka ve Sigorta Muhasebesi”, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2745.
- ERİŐ, Hayati (2013), “Bankacılık Hizmet Ürünleri” Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2953.
- KÖKSAL, Hatice (2019), “Samsun İlinde Tarımsal Kredi Kullanımının Analizi”, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), Samsun.
- ÖZÜRK, Kezban (2015), “Kredi Politikası ve Değerlendirmesi”, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- SEMERCİ, Arif (2019). “Türkiyede Tarımsal Destekleme Uygulamaları”. ÇOMÜ Ziraat Fakültesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1, 181-186.
- SEVİM, Uğur (2010), “Türkiyede Tarım Sigortalarında Tarım Sigortaları Havuzu ve Tarsim Uygulaması” Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Trabzon.
- ŞAKAR, Birgül (2015), “Banka Kredileri ve Yönetimi (6. Basım)”, İstanbul: Beta Basım.
- ŐIŐMAN, Bora (2019), “Türkiyede Güncel Tarımsal Sübvansiyon Uygulamaları ve Sübvansiyonlu Tarımsal Krediler”, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Samsun.
- T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ő. 2009 Faaliyet Raporu.
- T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ő. 2010 Faaliyet Raporu.
- T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ő. Faaliyet Raporu 2011.
- TAN, Sibel (2011), “Türkiyede Uygulanan Tarım Politikaları Kapsamında Çanakale'nin Mevcut Durumu”, Çanakale Tarımı Sempozyumu Dünü, Bugünü, Geleceği, 37-44.
- TARSİM 2018 Faaliyet Raporu.
- TAŐKIRAN, Reyhan ve ÖZÜDOğRU, Haşim (2010), “Türkiyede Tarımsal Kredi Uygulamaları”. Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 1, 150-163.
- TOSUN, Fatma ve GÜNEŞ, Erdoğan (2017). “Tarım İşletmelerinde Sübvansiyonlu Kredi Kullanımı: Ankara İli Örneği”. Turkish Journal of Agricultural Economics, Cilt: 23, Sayı: 2, 281-288.
- TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARIM VE ORMAN BAKANLIğI 2018 Faaliyet Raporu.
- YILMAZ, Hasan (2017), “Türkiyede Yatırım Teşviki ve Sübvansiyonların Siyasal ve Ekonomik Etkisi”, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi), Malatya.
- YÜCE, Ulya Yosun (2011), “Uluslar Arası Ticarete Sübvansiyon ve Karşı Önlemler”, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- ZİRAAT BANKASI 2012 Faaliyet Raporu.
- ZİRAAT BANKASI 2013 Faaliyet Raporu.
- ZİRAAT BANKASI 2015 Faaliyet Raporu.
- ZİRAAT BANKASI 2016 Faaliyet Raporu.
- ZİRAAT BANKASI 2017 Faaliyet Raporu.
- ZİRAAT BANKASI 2018 Faaliyet Raporu.
- ZİRAAT BANKASI 2019 Entegre Faaliyet Raporu.
- ZİRAAT BANKASI Sürdürülebilirlik Raporu 2014.
- ZİRAAT BANKASI Tarım Politikaları Bölüm Başkanlığı, Tarım sektörünün Finansmanı Ürün Kartları.

Mevzuat

- 2004/6840 “Üreticilerin Üretime Yönelik İhtiyaçlarının Karşılanması Amacıyla T.C. Ziraat Bankası A.Ő. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Düşük Faizli, Azami 12 Ay Vadeli İşletme Kredisi Kullanılması ile Tarımsal Üretimin Geliştirilmesi, Verimliliğin ve Kalitenin Artırılması Amacıyla T.C. Ziraat Bankası A.Ő. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Yönelik Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar”, Resmi Gazete Sayısı: 25384.

2020/11 “Bankalarca Ticari Müşterilerden Alınabilecek Ücretlere İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2020/4)’De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ”, Resmi Gazete Sayısı: 31083.

2020/2015 “T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar”, Resmi Gazete Sayısı: 30997.

5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu (2005, 21 Haziran), Resmi Gazete Sayısı: 25852.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu (2005, 1 Kasım), Resmi Gazete Sayısı: 25983.

Dünya Ticaret örgütü Kuruluş Anlaşması (Ek 1 Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbirler Anlaşması https://ticaret.gov.tr/data/5b884a7613b87711604c9356/subvansiyonlar_turkce.pdf Erişim Tarihi: 11.02.2020) (1995, 25 Şubat), Resmi Gazete Sayısı: 22213.

Harçlar Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 84) (2019, 27 Aralık), Resmi Gazete Sayısı: 30991 (2. Mükerrer) Ekler.

İnternet Kaynakları

<https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 11.02.2020

https://web.tarsim.gov.tr/ftarsim/OrnekBbasPrimHesap.ss?_method_=beginApplication&_programId_=195 Erişim Tarihi: 31.08.2020

https://web.tarsim.gov.tr/ftarsim/OrnekBitkiPrimHesap.ss?_method_=beginApplication&_programId_=195 Erişim Tarihi: 31.08.2020

https://web.tarsim.gov.tr/havuz/subPage?_key_=0C006981E0842E8D6235913E60C5E967.860.6297AW-1S47ONHBMHIRDKYD416062015 Erişim Tarihi: 01.07.2020

<https://www.bddk.org.tr/> Erişim Tarihi: 11.02.2020

<https://www.dask.gov.tr/hakkinda.html> Erişim Tarihi: 31.08.2020

<https://www.ziraatbank.com.tr/tr/bankamiz/hakkimizda/vizyon-ve-misyon> Erişim Tarihi: 13.02.2020

<https://www.ziraatbank.com.tr/tr/girisimci/tarim> Erişim Tarihi: 17.01.2020

<https://www.ziraatbank.com.tr/tr/girisimci/tarim/hizmetlerimiz/devlet-destekli-tarim-sigortalari> Erişim Tarihi: 06.07.2020

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı (2019), Ticaret Politikası Savunma Araçları Damping ve Sübvansiyon Rehberi, İthalat Genel Müdürlüğü Damping ve Sübvansiyon Araştırma Dairesi, Ankara. <https://ticaret.gov.tr/data/5bb71aa113b87613d802b783/Damping%20ve%20S%C3%BCbvansiyon%20Rehber.pdf> Erişim Tarihi: 14.02.2020

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası (2019), Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi 30 Eylül 2019 Tarihinde Sona Eren Ara Hesap Dönemine Ait Konsolide Finansal Tablolar ve Sınırlı Denetim Raporu, <https://www.ziraatbank.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri-ZB/finansal-bilgiler/DenetimRaporuMaliTablo/TCZB-KONS-TMS-30092019-denetim-raporu.pdf> Erişim Tarihi: 13.02.2020

Ek-1

Çalışmada Kullanılan retim Konuları Bazında İndirim Oranları ve Kredi st Limitleri

İNDİRİM ORANI			
(%)			
ÜRETİM KONULARI	Yatırım Kredisi		FAİZ İNDİRİMİNE KONUSU KREDİ ÜST LİMİTİ (TL)
	İşletme Kredisi		
GELENEKSEL (YAYGIN) HAYVANSAL ÜRETİM			1.500.000
100.000 TL'ye kadar olan krediler (100.000 TL dâhil)	100	100	
100.000 TL'nin üzerindeki krediler	50	50	
Atıl işletme alımı	10	-	
Yurt içinde doğan hayvan alımı/kullanımı	10	10	
Kendi yemini üretme/mera kullanımı	-	10	
Sözleşmeli retim	-	10	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç ifti/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın ifti/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	
GELENEKSEL (YAYGIN) BİTKİSEL ÜRETİM			2.500.000
50.000 TL'ye kadar olan krediler (50.000 TL dâhil)	100	100	
50.000 TL'nin üzerindeki krediler	50	50	
Modern basınçlı sulama sistemi kullanımı	-	10	
Yurt içi sertifikalı tohum/fide/fidan kullanımı	20	20	
Sözleşmeli retim	-	20	
Organik tarım/iyi tarım uygulamaları	-	10	
Genç ifti/girişimci (≤40 yaş)	10	10	
Kadın ifti/girişimci	10	10	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	90	100	
TRAKTÖR	25	-	500.000
Yurt içinde üretilen makine alımı	25	-	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı	50	-	

Kaynak: 2020/2015 sayılı Cumhurbaşkanını kararı, 03.01.2020 tarih ve 30997 sayılı Resmi Gazete.